

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES (BRUGEL-ADVIES-20240221-384)

betreffende het ontwerpbestek voor de opmaak van een milieueffectenrapport van een ontwerpbesluit voor goedkeuring van de kaart van de rioleringsstelsels van stedelijk afvalwater op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Opgesteld op basis van artikel 64/1, §2, lid 2, 2° van de Kaderordonnantie Water

21/02/2024

Inhoudsopgave

1	Juridische grondslag en draagwijdte van het advies	3
1.1	Adviesaanvraag.....	3
1.2	Ontwerpbestek	3
1.3	Ontwerpbesluit.....	4
2	Analyse en ontwikkeling	5
2.1	In verband met de algemene voorwaarden	5
2.2	In verband met de tariefimpact.....	5
3	Conclusie.....	6

I Juridische grondslag en draagwijdte van het advies

I.1 Adviesaanvraag

Op 22 januari heeft de minister aan BRUGEL gevraagd om binnen een termijn van 30 dagen een advies uit te brengen betreffende het ontwerpbestek voor de opmaak van een milieueffectenrapport van een ontwerpbesluit voor goedkeuring van de kaart van de rioleringsstelsels van stedelijk afvalwater op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In de brief wordt aan BRUGEL gevraagd zijn advies uit te brengen en opmerkingen te formuleren over de eventuele aandachtspunten waartoe het op te stellen milieueffectenrapport aanleiding zal geven ten aanzien van de toekomstige regelgeving. Verder staat ook nog dat het advies van BRUGEL moet toelaten zo goed mogelijk richting te geven aan de opdracht van effectbeoordeling die een studiebureau zal maken (opdracht uitbesteed door Leefmilieu Brussel) en de start daarvan mogelijk te maken zodra het besluit in eerste lezing zal zijn goedgekeurd.

De huidige studie wordt dus gemaakt op vraag van de minister overeenkomstig artikel 64/1, §2, lid 2, 2° van de Kaderordonnantie Water dat bepaalt:

"§2. Brugel is bekleed met een opdracht tot verlening van advies en expertise aan de overheid over de organisatie en de werking van de gewestelijke watersector, enerzijds, en met een algemene opdracht voor toezicht en controle in het kader van zijn bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs met toepassing van deze ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten, anderzijds.

In dat kader is Brugel belast met volgende opdrachten:

1° [...]

2° op vraag van de Regering of van de Minister belast met het Waterbeleid, het uitvoeren van onderzoeken en studies in verband met de watersector in het kader van haar bevoegdheid van toezichthouder op de waterprijs."

Met het voorliggende advies wordt aan die wettelijke verplichting dus voldaan.

I.2 Ontwerpbestek

BRUGEL heeft het ontwerpbestek ontvangen in de Franse en de Nederlandse versie. Het bestek zal richting geven aan de opmaak van het milieueffectenrapport (MER) dat zal worden gevoegd bij het ontwerpbesluit wanneer het voor openbaar onderzoek beschikbaar wordt gemaakt. Dit rapport zal dus input kunnen leveren voor het debat over het besluit en zijn verschillende gevolgen.

In het ontwerpbestek staat dat er aan BRUGEL wordt gevraagd om zijn advies te verlenen overeenkomstig de beslissing die de regering op 14 december 2023 heeft genomen. Deze beslissing geeft niet aan welke juridische grondslag of exacte bevoegdheid van BRUGEL ertoe heeft geleid dat deze regulator werd aangewezen als bevoegde overheid die voor dit ontwerpbestek moet worden geraadpleegd.

Bijgevolg heeft BRUGEL de documenten geanalyseerd vanuit de invalshoek van zijn bevoegdheid inzake controle van de waterprijs en de impact daarop.

Overigens bepaalt artikel 3 van de ordonnantie van 8 september 1994 tot regeling van de drinkwatervoorziening via het waterleidingnet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat BRUGEL bevoegd is om de algemene voorwaarden van VIVAQUA goed te keuren. Impliciet heeft BRUGEL dus de opdracht gekregen om de impact van deze adviesaanvraag op de algemene voorwaarden te analyseren en na te gaan of die algemene voorwaarden zouden moeten worden aangepast als gevolg van de inwerkingtreding van het toekomstig besluit voor goedkeuring van de kaart van de rioleringsstelsels van stedelijk afvalwater op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Daarom stelt BRUGEL hier zijn advies en zijn commentaar op met betrekking tot de sociaaleconomische gevolgen in verband met de waterprijs en de algemene voorwaarden van VIVAQUA.

1.3 Ontwerpbesluit

BRUGEL zal het ontwerpbesluit voor raadpleging ontvangen nadat het in eerste lezing zal zijn aangenomen. Anderzijds heeft BRUGEL een globaal beeld ontvangen van de kaart van het BHG met de straatsdelen die zijn opgenomen in verschillende rioleringsstelsels op basis van een door VIVAQUA opgemaakte plaatsbeschrijving. Het toekomstig besluit heeft als doel deze kaart aan te nemen en de regels nader te bepalen die van toepassing zijn volgens de verschillende situaties.

Inzonderheid staat in de adviesaanvraag dat de drie doelstellingen van het besluit de volgende zijn:

- *het voor elke eigenaar of bewoner van een gebouw mogelijk maken kennis te hebben van de situatie betreffende de sanering van het afvalwater dat hij genereert: is het gebouw aangesloten of kan het worden aangesloten op de riolering? Indien niet, beschikt het dan over een individueel zuiveringsstation?*
- *samenhangend daarmee, het voor de gewestelijke en gemeentelijke overheden mogelijk maken deze verplichtingen inzake zuivering van afvalwater in acht te doen nemen door te beschikken over een objectieve basis die duidelijk aangeeft in welk geval het moet gaan om collectieve sanering (aansluiting op de riolering, die zelf is aangesloten op een van de twee gewestelijke zuiveringsstations) of om autonome sanering;*
- *en, voorafgaand aan toekomstige projecten, het voor de overheden die vergunningen (stedenbouwkundige en/of milieuvergunningen) afleveren mogelijk maken te weten welke voorwaarden ze in die vergunningen moeten opleggen naargelang de ligging van een toekomstig goed.*

Deze elementen zijn de enige waarover BRUGEL beschikt om het voorwerp en de uitdagingen van het toekomstig besluit te begrijpen.

In antwoord op de vraag van de regering heeft dit advies als doel de effecten aan te vullen die in het rapport in aanmerking moeten worden genomen en de opmaak van dat rapport door het aan te wijzen studiebureau te vergemakkelijken.

Dit advies wordt echter geschreven zonder exacte kennis van de aard en de draagwijdte van de regels die het toekomstig besluit vastlegt.

2 Analyse en ontwikkeling

2.1 In verband met de algemene voorwaarden

Het bestek bevat een indicatieve lijst van plannen, programma's en wetteksten die een volwaardig onderdeel moeten zijn van de milieueffectbeoordeling, de impact op de menselijke gezondheid alsook op bepaalde sociaaleconomische aspecten. Het zou nuttig kunnen zijn om de algemene voorwaarden (AV) van Vivaqua specifiek op te nemen in deze lijst.

De AV van Vivaqua bevatten immers niet alleen de verplichtingen van Vivaqua en de gebruikers met betrekking tot de aansluitingen op de riolering maar ook hun rechten. Bijgevolg zal het mogelijk zijn om de AV van Vivaqua te wijzigen zodra dit besluit zal zijn goedgekeurd.

In het kader van hun opmaak zouden het milieueffectenrapport (MER) en het toekomstig besluit meer bepaald rekening moeten houden met de volgende elementen en de impact op deze bepalingen:

- De principes die de gebruikers beschermen, zoals:
 - De actieve communicatie van Vivaqua met de gebruikers;
 - De uitwisseling van informatie tussen de partijen;
 - De motivering van de eenzijdige beslissingen van Vivaqua ten aanzien van een gebruiker;
 - De niet-discriminerende behandeling van de gebruikers in het kader van de verwerking van de aanvragen en de uitvoering van de opdrachten van Vivaqua.
- De toegang tot de rioleringsdienst en de continuïteit van de dienstverlening;
- De procedure voor aansluiting op de riolering maar ook voor de aanvraag tot vestiging, wijziging of verplaatsing van de aansluiting;
- De technische afbakening van de aansprakelijkheid van de abonnee en van de gebruiker, wat betreft de aansluiting.

BRUGEL wenst dus te benadrukken dat het feit rekening te houden met de AV in de analyse niet als doel heeft ervoor te zorgen dat het besluit conform zou zijn aan die AV, maar wel dat het effectenrapport rekening houdt met de principes die de belangen van de gebruikers beschermen en richting geven aan de bepalingen van de AV.

Deze principes verdienen een debat in de fase van het openbaar onderzoek, opdat het besluit evenwichtige regels ten aanzien van de watergebruikers kan vaststellen. Zoals hierboven gezegd, zullen deze regels dan worden omgezet in de AV van Vivaqua tijdens het proces van herziening en goedkeuring door BRUGEL.

2.2 In verband met de tariefimpact

Het toekomstig besluit kan een impact hebben op de projecten voor uitbreiding van het rioleringsnet van Vivaqua en bijgevolg op de waterprijs. De potentiële impact op korte termijn moet worden beoordeeld door vergelijking met de geplande hoeveelheden inzake uitbreidingsinvesteringen die voorkomen in het tariefvoorstel van Vivaqua van december 2022. Vivaqua, dat deel uitmaakt van het stuurcomité van de opdracht voor opmaak van het MER, zal deze informatie kunnen verstrekken.

De uitbreiding van het rioleringsnet zou ook gevolgen kunnen hebben voor de investeringen in bufferopslag (bv. stormbekkens) die er stroomafwaarts moet komen met het oog op het beheer van de bijkomende aanvoer van nieuw aangesloten stedelijk afvalwater. Deze door Hydria en Vivaqua te realiseren investeringen zouden ook een impact kunnen hebben op de waterprijs op

middellange termijn. Ook hier is Vivaqua een onmisbare speler die de informatie moet verstrekken die nodig is voor dit onderzoek; dit geldt ook voor Hydria, dat geen deel uitmaakt van het stuurcomité en niet wordt genoemd als te raadplegen speler.

Tot slot zouden bepaalde niet-periodieke tarieven (NPT) van Vivaqua (meer bepaald in verband met de aansluitingen op de riolering) kunnen worden herzien in functie van de gevolgen van het nieuwe besluit voor het aantal gevallen van deze niet-periodieke prestaties en hun dekkingsgraad.

De vaststelling van de impact op de waterprijs zou in het MER kunnen worden geraamd door de grootteorde van de investeringen die specifiek verband houden met het toekomstig besluit te vergelijken met de andere door de operatoren geplande investeringen.

3 Conclusie

Op verzoek van de regering heeft BRUGEL zijn advies opgesteld met als doel de lijst aan te vullen van de effecten waarmee in het rapport rekening moet worden gehouden en de uitvoering te bevorderen van de effectbeoordeling die zal worden gemaakt door het studiebureau dat als gevolg van de offerteaanvraag zal worden aangewezen.

Overeenkomstig artikel 64/1, §2, lid 2, 2°, van de Kaderordonnantie Water en artikel 2 van de ordonnantie van 1994, en bij gebrek aan verdere precisering vanwege de regering betreffende haar verwachtingen, heeft BRUGEL zijn advies en commentaar opgesteld met betrekking tot de sociaaleconomische gevolgen in verband met de waterprijs en de AV van Vivaqua. Overigens werd dit advies opgesteld zonder nauwkeurige kennis van de aard en de draagwijdte van de regels die worden vastgesteld door het ontwerpbesluit dat na afloop van de eerste lezing aan BRUGEL zal worden toegestuurd.

In zijn advies onderstreept BRUGEL de potentiële impact van dit besluit op de bescherming van de belangen van de gebruikers die momenteel al zijn afgebakend in de AV van Vivaqua. Het MER zal moeten worden opgesteld in het licht van de bepalingen van de algemene voorwaarden. Vervolgens zullen de AV kunnen worden herzien en aangepast na aanneming van het besluit.

Dit besluit zou ook een impact kunnen hebben op de waterprijs. BRUGEL onderstreept dat deze impact kan worden geraamd door de grootteorde van de investeringen die specifiek verband houden met dit ontwerpbesluit te vergelijken met de totale enveloppe van de investeringen in de rioleringsnetten van de operatoren waarin is voorzien in de tariefvoorstellen.

Bijgevolg brengt BRUGEL een **positief advies** uit betreffende het ontwerpbestek voor de opmaak van een milieueffectenrapport van een ontwerpbesluit voor goedkeuring van de kaart van de rioleringsstelsels van stedelijk afvalwater op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. BRUGEL stelt aan de regering voor om dit ontwerpbestek goed te keuren voor zover er rekening wordt gehouden met de in de conclusie geformuleerde opmerkingen.

* *

*